

E-BOOK

Je eigen manier van leren en werken

Met plezier
en succes

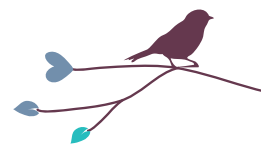

BuroBlooming

www.buroblooming.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	02
2. Het standaardbrein bestaat niet	03
3. Verschillen in leren	04
4. Waar gaat het mis op school?	06
5. Het effect van faalangst op leren en werken	07
6. Positieve onderwijsomgeving creëren	08
7. Leren en werken met succes	11
8. Nawoord	12

1. Inleiding

Dit e-book gaat over mensen, jong en oud, die vastlopen in het systeem. Met het systeem bedoel ik school of het werk. Dit zijn meestal mensen die intelligent en ambitieus zijn en veel kwaliteiten hebben. Deze kwaliteiten worden ondergesneeuwd, doordat de nadruk ligt op hetgeen ze minder goed kunnen. Dat kan gaan om taal (lezen en/of schrijven); stil zitten en concentreren; plannen en organiseren of communicatie. Allemaal vaardigheden die (we) men, geheel los van de natuurlijke kwaliteiten en talenten, moet beheersen. Dit wordt al vanaf jonge leeftijd op school systematisch getraind.

Elke dag spreek ik ouders die ongerust zijn omdat ze zien dat hun kinderen niet goed mee kunnen komen op school. Volwassenen in mijn praktijk vertellen keer op keer dat ze last hebben van druk of spanning omdat ze denken dat ze hun werk niet goed genoeg doen. Ze hebben het gevoel dat ze beter moeten presteren.

Veelal hebben deze mensen een label opgeplakt gekregen of herkennen zichzelf in de kenmerken hiervan. Het kan dan gaan om:
Dyslexie | Dyscalculie | AD(H)D | Hoogbegaafdheid | Hooggevoeligheid

In de meeste gevallen is deze groep mensen heel sterk in het visueel en kinesthetisch verwerken van informatie. Dat betekent verwerken via beelden en ideeën; maar ook dat ze een goed ontwikkeld gevoel hebben.

Dit zijn mensen met heel veel talenten, vaak boven gemiddeld intelligente mensen op bepaalde gebieden. Waar is de plek voor deze eigenzinnige, creatieve vaak empathische mensen? Hoe zij tot bloei kunnen komen en dagelijks plezier hebben op school of in hun werk; daar gaat dit e-boek over.

Er is inmiddels voldoende wetenschap die aantoont dat deze labels geen neurologische afwijkingen of stoornissen zijn. Het gaat hierbij om een geheel andere manier van denken. Dus het succes en plezier kan worden gevonden door een manier van leren en werken te vinden die aansluit bij deze denkwijze.

Nieuwsgierig?

Lees dan verder of neem contact op.

2. Het standaardbrein bestaat niet

Dat we allemaal verschillend zijn als mensen is duidelijk. We zien er allemaal anders uit, hebben verschillende persoonlijkheden en voorkeuren. Maar wist je ook dat we in ons denken zeer verschillend zijn?

Dit noemen we neurodiversiteit en dat betekent eenvoudigweg dat er verschillen zijn tussen de breinen van mensen en dus ook dat er verschillende manieren van denken en leren zijn. Het standaardbrein bestaat dus niet. Net zoals er geen standaarddier, geen standaardbloem en zeker geen standaardmens bestaat, zo bestaat er ook geen standaardbrein. Zoals we biodiversiteit, culturele en raciale diversiteit hebben, zo is er ook sprake van diversiteit in breinen. Zo bekeken is onder andere het dyslectische brein een breinvariant. Dyslexie is daarom geen leerstoornis, AD(H)D geen brein afwijking, hooggevoeligheid geen zwakte en hoogbegaafdheid geen zegen. Het gaat dus om diversiteit in manieren van informatieverwerking waaruit volgt dat er behoefte is aan diversiteit in leermethodes.

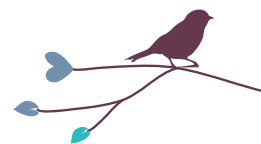
De Amerikaanse wetenschapper Thomas Armstrong stelde dat de variatie in breinen waarschijnlijk van cruciaal belang is voor het overleven van de mens als soort. (Armstrong, 2010).

De benadering van neurodiversiteit nodigt uit om te kijken naar het totaalbeeld van de capaciteiten van een persoon. Door alle breinen als divers te benaderen ontstaat er meer gelijkwaardigheid. Iedereen heeft namelijk sterke en zwakke kanten. Op deze manier wordt je nieuwsgierig naar de sterke kanten van een persoon, want daar zitten de mogelijkheden en het plezier.

Door de bril van neurodiversiteit te kijken creëer je ruimte voor jong en oud om zich te ontwikkelen en te groeien. Dat is dus belangrijk voor het onderwijs en ook de arbeidsmarkt. Niet de mens moet worden aangepast, maar de omgeving of dat nu op school is of op het werk. Op die manier kunnen mensen het beste uit zichzelf halen en daar worden ze gelukkiger van.

Door dyslexie, dyscalculie, AD(H)D, hooggevoeligheid en hoogbegaafdheid te benaderen als brein varianten met ieder een eigen manier van leren en werken, komen mensen tot bloei.

3. Verschillen in leren

De diversiteit in breinen vertaalt zich naar verschillende manieren van informatie verwerken. Dit heeft onder andere te maken met de linker- en de rechterhersenhelft in ons brein.

Deze twee hersenhelften hebben ieder hun eigen voorkeuren en eigenschappen. Daarnaast heeft ieder mens in het denken en handelen, een voorkeur voor een van de hersenhelften. Net zoals je een voorkeur hebt voor het schrijven met de linker- of rechterhand.

De meeste mensen verwerken informatie via de linkerhersenhelft: ze denken van begin naar einde, van oorzaak naar gevolg, van hoofdletters naar punten. Rechtsgeoriënteerde mensen denken in beelden en ideeën, hebben een totaalplaatje van het geheel, hebben veel associaties en zien ook daar de verbanden tussen. Als zij dat wat zij denken in woorden moeten vatten, hebben zij meer tijd nodig om te kiezen wat ze gaan vertellen en hun beelden te vertalen in woorden. Ze neigen ernaar te beginnen met de kern of conclusie van het verhaal en dat geeft nogal eens verwarring bij de linksgeoriënteerde denkers die dan het kader of de inleiding missen. Tegenovergesteld is het voor rechts georiënteerde denkers vaak lastig om naar iets te luisteren of iets te lezen waar geleidelijk naar de conclusie wordt toe gewerkt. Zij willen immers weten waar het over gaat. In zulke situaties lijkt het dat ze dan afwezig zijn of zich niet kunnen concentreren, zoals bijvoorbeeld op school waar de leerkracht stapsgewijs iets uitlegt.

Over deze verschillende manieren van informatie verwerken is al veel geschreven. Zo schreven Sjan Verhoeven en Gertrudie Boersen in 2012 het boek *Dyslexie: Stoornis of Intelligentie?*. Daarbij leggen zij uit dat dyslexie een andere manier van informatie verwerken is met een dominante rechterhersenhelft. Zij noemen dit het conceptuele denken. Zij zeggen dat deze denkstijl ook zichtbaar is bij mensen met dyscalculie, AD(H)D, hoogbegaafdheid en hooggevoeligheid.

Verder zijn er al tal van boeken verschenen over beelddenken met als gezamenlijke boodschap dat er verschillende manieren van denken en dus ook van leren en werken zijn. Om je als mens goed te voelen en je kwaliteit(en) in te kunnen zetten, is het van belang om te 'leren leren' op een manier die bij je past. Dan ontwikkel je zelfvertrouwen en dat is de basis voor verdere ontwikkeling en groei.

Desondanks gebeurt dat nog te weinig op school. Hoewel er al veel veranderd is ten opzichte van vroeger, is het schoolsysteem hoofdzakelijk gericht op een lineaire manier van leren. Daardoor vallen veel leerlingen buiten de boot en lopen volwassenen die door dit schoolsysteem geperst zijn veelal met deuken uit hun jeugd rond. Het gevolg is slechte schoolprestaties; faalangst; stress en ongelukkig zijn.

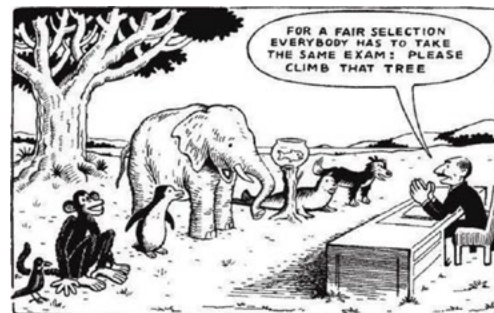

Recht georiënteerd denken is dat een probleem? Het is maar hoe je het bekijkt?

Vijftig jaar geleden waren linkshandigen de probleemgevallen. Dat was een afwijking. Mijn vader werd nog op school met een liniaal op zijn linkerhand gemept om hem te stimuleren met de rechterhand te gaan schrijven. Tegenwoordig doen we dat absoluut niet meer en is het zelfs uit den boze om zulke maatregelen te nemen. Nu is de tijd aangebroken om de noodzakelijke ruimte vrij te maken voor kinderen en volwassenen die in het systeem lijken vast te lopen of reeds vastgelopen zijn, vanwege hun meer rechts georiënteerde denkstijl.

Het is van belang dat men beseft dat er geen sprake is van een afwijking; stoornis of handicap, maar alleen een andere manier van denken en dat deze groep denkers hiermee tot een minderheid behoort! Een minderheid, net als linkshandigen of roodharigen. Een minderheid die anders denkt en kijkt en daardoor een heel andere blik op de wereld heeft. Specifiek deze kijk op de wereld biedt allerlei mogelijkheden!

4. Waar gaat het mis op school?

Het huidige onderwijssysteem is bijna geheel gebaseerd op een lineaire leerstijl die mensen met een meer dominante linkerhersenhelft van nature hebben. Zoals eerder aangegeven kunnen kinderen die een meer rechts georiënteerde leerstijl hebben hierdoor leerproblemen ondervinden. De oorzaak is dus niet het brein van het kind, maar het schoolsysteem dat sterk op 1 manier van leren is gericht.

Leerlingen met een sterk rechts georiënteerde leerstijl leren op deze manier zich aan te passen en te compenseren. Ze gaan omweggetjes maken om zich de leerstijl eigen te maken. Deze zelf bedachte omwegen zijn vaak heel inventief, maar hebben als risico dat deze leerlingen fouten maken. Zeker wanneer de onderwijzer(es) zegt dat het niet op deze zelfbedachte manier mag, maar dat de methode van school gevolgd moet worden; het meer lineaire stappenplan. Dat het hier mis gaat, heeft niks te maken met het onvermogen of de intelligentie van het kind. De manier van lesgeven en toetsen sluit simpelweg niet aan bij de leerstijl van het kind. Hierdoor gaat het mis op school.

Volwassenen hebben dit vaak al ervaren op school. Een typische schoolloopbaan van volwassenen met een rechts georiënteerde leerstijl is vaak trapsgewijs door het onderwijs heen gaan. Daarmee bedoel ik van een lager niveau omhoog klimmen naar een hoger niveau. Dus bijvoorbeeld van de VMBO naar MBO, naar HBO. Ik kom allerlei varianten tegen in mijn praktijk. Daarnaast zijn veel kinderen vroeger klein gemaakt door docenten, omdat de docent niet goed wist hoe met het kind om te gaan. Dat lag niet aan het kind, maar aan het onvermogen van de school om leerlingen met een andere leerstijl te voorzien in hun leerbehoefte. Ik hoor veel verhalen van volwassenen, die op het domme bankje hebben gezeten, boodschappen moesten doen tijdens reken- of taallessen omdat ze het toch niet konden, naar de LOM-school zijn gestuurd omdat ze op school niet wisten wat ze met het kind aan moesten.

Deze negatieve ervaringen kunnen leiden tot stress, faalangst en buitengesloten voelen. Dat heeft een belemmerend effect op het leren. Ook volwassenen kunnen triggers uit het verleden hebben waardoor ze in hun huidige werk in de stress kunnen raken. Het roept dan bewust of onbewust een pijn van vroeger op.

Diagnose en dan?

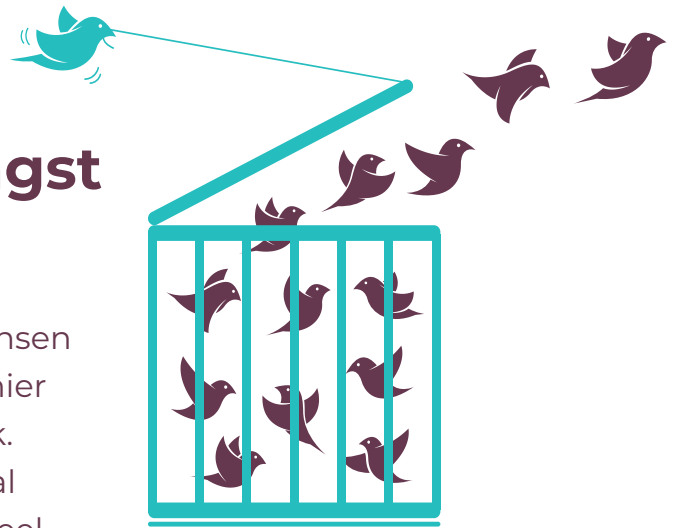
Hoewel het classificeren en diagnosticeren van dyslexie, AD(H)D, autisme enzovoort, zijn functie heeft en kan zorgen voor inzicht en begrip; leidt het niet tot een oplossing. Het is van belang om te kijken naar het kind of de volwassene(n). Hoe denkt een persoon? Hoe leert een persoon? Hoe gedraagt een persoon zich? Door goed te kijken en luisteren is het mogelijk om te onderscheiden welke manier van denken een persoon heeft, om van daaruit te kunnen kijken welke manier van leren aansluit bij school of het werk.

Bij kinderen op school ontstaat er vaak een leerprobleem doordat de manier van lesgeven niet aansluit op de manier waarop het kind kennis tot zich neemt. Een kind zou zich niet aan hoeven te passen aan de leermethode van school. Het tegenovergestelde is nodig, de school zou de leercontext aan dienen te passen, zodat alle kinderen kunnen leren op hun eigen manier.

In organisaties geldt door alle niveaus heen hetzelfde. Door de talenten en kwaliteiten van medewerkers optimaal in te kunnen zetten, komen de mensen tot bloei en daardoor ook de organisatie.

5. Het effect van faalangst op leren en werken

De ontwikkeling van faalangst is bij mensen die een meer rechts georiënteerde manier van denken hebben vaak onvermijdelijk. Op de basisschool merken zij namelijk al vaak dat zij anders zijn dan het merendeel van hun klasgenoten. Ze lijken slechter in taal of rekenen, hebben meer uitdaging nodig, leren niet in stapjes, zitten niet graag stil. Deze negatieve leerervaringen noemt de Engelse professor Rod Nicolson toxisch leren. Het is namelijk een giftige manier van leren, omdat de leerling steeds weer ervaart dat hij iets niet (goed) kan. Hierdoor ontstaat er stress. Teveel van deze stress leidt tot een belemmering in het leren.

Symptomen van faalangst:

- Niet durven uitspreken
- Perfectionisme
- Black-out bij testen of beoordelingen
- Bang om door de mand te vallen
- Gevoel iets te moeten verbergen
- Uitstelgedrag
- Hard oordelen over jezelf en anderen

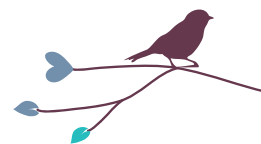
Negatieve gedachtes zoals:

- Niemand begrijpt mij
- Laat maar het lukt toch niet
- Zie, ik kan het toch niet
- Ik ben anders, vreemd of raar
- Ik doe niet mee
- Ik moet altijd harder werken dan een ander

Dit kan allemaal voortkomen uit het afwijken van een norm.

Deze stress die ontstaat in zulke situaties heeft een direct effect op de hersens. Bij veel stress wordt namelijk de niet dominante hersenhelft vertraagd of uitgeschakeld. Bij een rechts georiënteerde denker is dat dus de linkerhersenhelft, waar nu juist de taal en de lineaire manier van denken zit. Dit heeft tot gevolg dat je niet uit je woorden kan komen, dat je niet meer kunt lezen wat er staat of dat je geblokkeerd raakt als je moet schrijven.

Zodra rechts georiënteerde denkers onder hevige stress of spanning staan bij een examen, presentatie of sollicitatiegesprek, bij het volgen van een nieuwe opleiding of het moeten schrijven van een rapport of werkstuk, valt de taal en structuur in hun hersenen uit! Faalangst belemmert het zelfvertrouwen waardoor deze denkers regelmatig onder hun niveau presteren en onder hun intelligentieniveau studeren of werken.

6. Positieve onderwijsomgeving creëren

Het is de hoogste tijd voor verandering. Verandering waarin we een leeromgeving creëren waarin er ruimte is voor alle leerlingen om het beste uit zichzelf te kunnen halen en te leren op een manier die bij hen past. Veel scholen, onderwijzers en docenten denken vaak dat er dramatische maatregelen nodig zijn om het onderwijssysteem aan te passen.

Het is zeker zo dat de overheid goed moet kijken hoe ze met name de mensen die voor de klas staan beter kunnen faciliteren om onderwijs te verzorgen voor alle leerlingen. Onderwijs draait om de ontwikkeling van de leerling en de docent faciliteert het leren. Hier zou het beleid omheen gemaakt moeten worden. Maar het is zeer zeker nu al mogelijk om een verschil te maken.

Hieronder geef ik enkele praktische tips

- 1 Leg uit met gebruik van visuele middelen.**

In je uitleg kun je tekenen, je kunt een presentatie met plaatjes en pictogrammen voorbereiden. Op die manier kan een leerling het zich voorstellen en zal hij of zij eerder begrijpen wat je bedoelt.
- 2 Differentiëren**

Biedt opdrachten aan op verschillende manieren. Op die manier kunnen leerlingen vanuit hun voorkeuren kiezen hoe ze willen leren. Dat stimuleert de motivatie, en vaak ervaren ze meer succes.
- 3 Gebruik activerende werkvormen**

De hersenen van leerlingen worden dan geprikkeld; ze gaan als het ware "aan". Ze zijn daardoor meer betrokken bij taak die ze doen.
- 4 Geef één duidelijke opdracht of vraag tegelijk.**

Als je 3 vragen in 1 stelt kan een rechts georiënteerde leerling in de war raken en bijvoorbeeld alleen met de laatste vraag aan de slag gaan. Dan ontvangt hij vaak negatieve feedback op hetgeen wat hij is vergeten. Door 1 duidelijke vraag te stellen en daarna weer een. Kun je hem of haar complimenteren wat hij of zij goed heeft gedaan.
- 5 Als je de leerling niet begrijpt stel vragen**

Rechts georiënteerde leerlingen zijn sterke associatieve en visuele denkers. Ze praten of schrijven vaak vanuit een beeld in hun hoofd waardoor er een context of kader voor de luisteraar of lezer kan ontbreken. Het kan voor de docent voelen dat het van de hak op de tak gaat, of erg wollig is. Help ze er een gestructureerd verhaal van te maken door vragen te stellen. Leer ze hoe ze met hun creatieve ideeën en beelden iemand mee kunnen nemen in hun verhaal.

6 Als het nu nog niet lukt - wat lukt dan wel?

Als een leerling niet kan leren volgens de methode van de school? Hoe kan hij of zij het wel doen? Welk stapjes of begeleiding helpen wel?

Geef ruimte aan de leerling om het anders te doen en begeleidt hem of haar op een manier die wel aanspreekt; experimenteer dus in wisselwerking met de leerling om uit te vinden wat werkt.

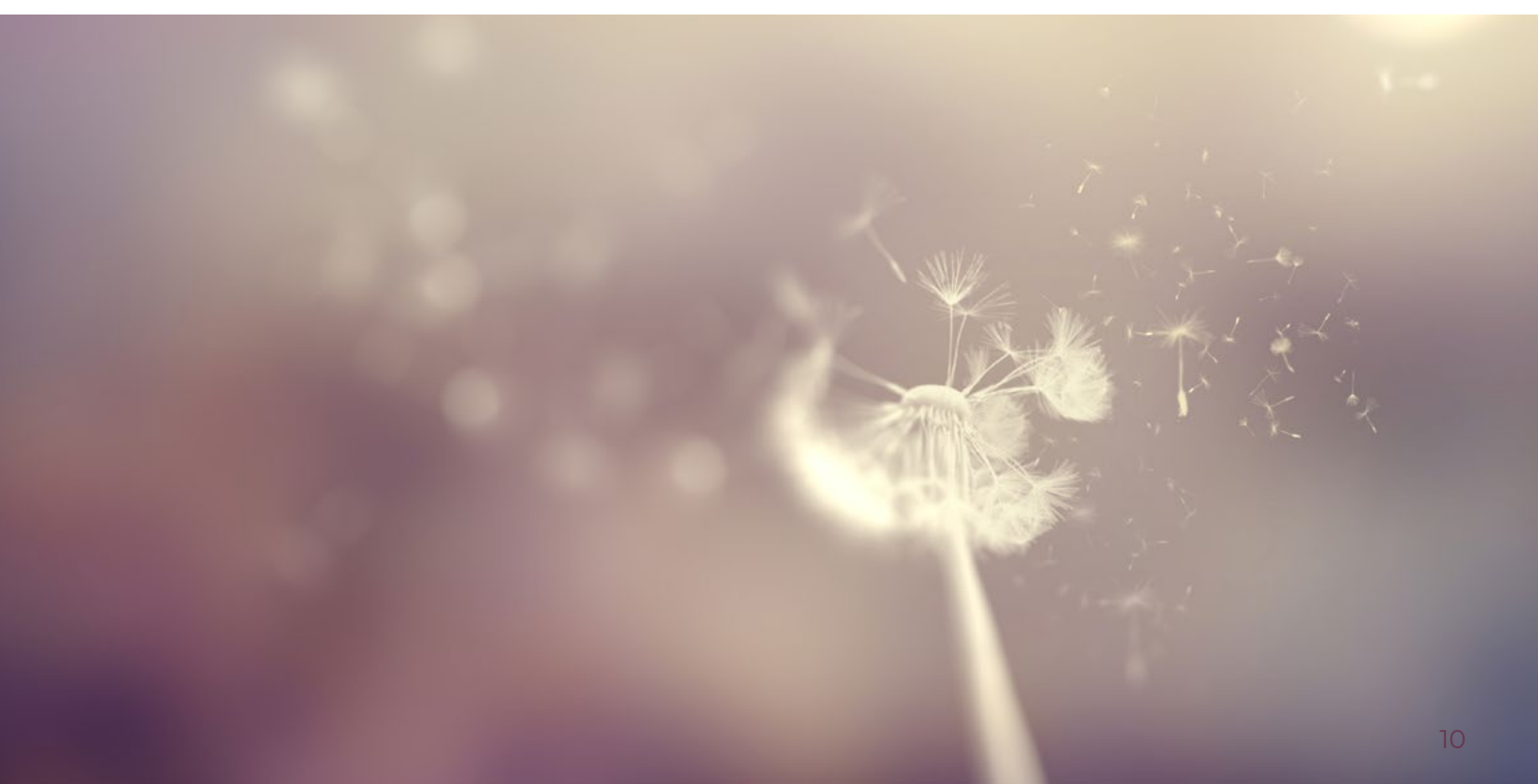
Bijvoorbeeld bij rekenen, als de leerling wel tot het antwoord kan komen in zijn hoofd, maar moeite heeft met de stappen, laat hem dan eerst het antwoord in zijn hoofd uitrekenen en ga dan terug naar de stappen. Op die manier kan hij vanuit succes de structuur en de stappen leren.

7 Dialoog met de leerling

Dit is de basis. Vraag je leerlingen wat ze moeilijk vinden en wat voor hen zou werken. Geef ruimte aan hun ideeën en onderzoek ze samen. Gebruik jouw creativiteit als docent om te kijken wat deze leerling zou helpen en jouw moed om het anders te doen dan anders. Dat is hard nodig, want niemand is hetzelfde, dus niemand leert hetzelfde.

8 Geef overzicht

Door overzicht te geven kunnen leerlingen een beeld vormen van wat er van hen verwacht wordt. Zo weten ze waar ze aan toe zijn. Begin bijvoorbeeld de dag met wat er vandaag op het programma staat. Of leg het systeem uit van bijvoorbeeld grammatica, rekenen, wiskunde en meer abstracte onderwerpen. Visuele denkers willen het systeem snappen, dus door ze het geheel te laten zien, kunnen ze een kleiner deel ook begrijpen.

7. Leren en werken met succes

Om aansluiting te vinden bij de persoonlijke manier van informatieverwerking; heeft de recht georiënteerde denker zijn eigen toolbox nodig. Er zijn allerlei praktische vaardigheden die goed aansluiten bij een rechts georiënteerde denkstijl. Om daar goed gebruik van te kunnen maken is het ook van belang om te kijken naar de stress. Immers anders denken en voelen in het systeem kan een effect hebben op het zelfbeeld en leiden tot een blokkade in het leren. Vaardigheden die bij je aansluiten hebben pas zin als de weg vrij is om te leren.

Een aantal praktische vaardigheden die kunnen gaan behoren tot de persoonlijke toolbox zijn:

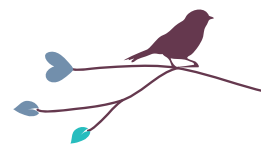
- Mindmappen
- Snellezen
- Studietechnieken zoals trechter lezen
- Leren hoe je kan communiceren vanuit je beeld of idee
- Plannen vanuit overzicht

Daarnaast is het belangrijk om te weten dat de rechts georiënteerde denkstijl veel talenten en kwaliteiten met zich mee brengt zoals:

- Kritisch kunnen denken;
- Innovatief zijn;
- Goed overzicht hebben;
- Oplossingsgericht denken (voor complexe problemen)
- Sterk beeldend vermogen;
- Goed ruimtelijk inzicht;
- Goed kunnen improviseren;
- Goed kunnen netwerken.
- Intuïtief handelen
- Vooruit kunnen zien en denken;
- Oorzaak en gevolg kunnen zien;
- Problemen of situaties van verschillende kanten kunnen bekijken;
- Creatief zijn;
- Gevoelig voor sfeer, kleur en schoonheid;
- Meerdere taken tegelijk kunnen uitoefenen.

Hopelijk is te zien dat de rechts georiënteerde denkstijl heel veel kansen en talenten biedt. Kansen als deze talenten gezien worden en goed begeleid worden om zo tot mooie prestaties te komen en een leven dat voldoening geeft. Maar dat dit niet vanzelf gebeurt is wellicht nu wel duidelijk.

8. Nawoord

Wat zou de wereld toch saai zijn als we allemaal hetzelfde zijn. Die verscheidenheid in denken geeft juist zoveel kleur aan onze maatschappij. De rechts georiënteerde denkers zijn vaak getalenteerde denktalenten, maar zijn of worden niet voldoende begeleid op school of het werk om hun volle potentieel te benutten.

Het goede nieuws is dat met zelfinzicht, oefenen en de juiste begeleiding de kansen kunnen worden vergroot. Zodat het denktalent wat een persoon bezit tot zijn recht komt. Dat komt niet alleen de persoon, maar ook de hele maatschappij ten goede.

Wat ik voor jou of voor jouw kind kan betekenen

Ben je benieuwd geworden wat ik voor jouw kind kan betekenen? Of hoe ik jou inzicht kan verschaffen om met meer plezier naar het werk te gaan?

Voor jongeren

Het programma
'leer het mijzelf doen'

Leren op een manier die bij het kind past. Op eigen benen leren staan en met plezier en succes het schoolwerk kunnen doen.

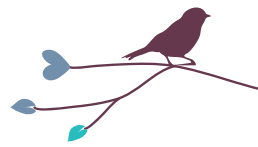

Voor volwassenen

- Één-daagse workshop
- Individuele coaching
- 4-daagse training

Het is mogelijk om vrijblijvend kennis te maken.

Afspraak inplannen? Neem contact op: **T: 06 16 58 00 44** | **E: Info@burobloomng.nl**

Literatuurlijst

Armstrong, T. (2010).
The power of neurodiversity. Philadelphia, PA: Da Capo Press.

Nicolson, R. (2015).
Positive Dyslexia. Sheffield: Rodin Books.

Verhoeven, S., Boersen, G. (2012).
Dyslexie: stoornis of intelligentie. Antwerpen - Apeldoorn: Garant.